

SAATE

Lähettiläjä: Klaus Hänsch

Vastaanottaja: Valmistelukunnan jäsenet

Asia: **Kansantalouden hallintoa käsittelevän työryhmän tehtävät**

Oheisen muistion tarkoituksena on helpottaa kansantalouden hallintoa käsittelevässä työryhmässä käytäviä keskusteluja.

Työryhmä VI: "Kansantalouden hallinto"

Puheenjohtaja: Hänsch

Yhteisen rahan käyttöönotto edellyttää pidemmälle vietyä taloudellista ja rahoitusalan yhteistyötä. Millaiset yhteistyömuodot olisivat mahdollisia?

I JOHDANTO

1. Useat valmistelukunnan jäsenet ovat ehdottaneet, että valmistelukunta käsittelee kansantalouden hallintoa. Aihepiiri on sinänsä laaja ja sivuaa monia eri politiikan alueita. Tässä asiakirjassa ehdotetaan, mitä keskeisiä kysymyksiä työryhmä voisi käsitellä täyttäänsä sille annettua tehtävää (ks. edellä). Tässä asiakirjassa ei tehdä eroa sen välillä, mitkä alat edellyttävät perussopimusten muutosta ja mitkä eivät, mikäli valmistelukunta haluaisi antaa suosituksia.
2. EMU on talous- ja rahapoliittinen järjestelmä, joka perustuu kolmeen tekijään: itsenäiseen keskuspankkiin (EKP), jolla on yksinomainen toimivalta euroalueen rahapolitiikassa, jäsenvaltioiden hyväksymiin kansallisiin talouspolitiikkoihin, joita koskevat tietyt yhteisön säännöt (etenkin vakaus- ja kasvusopimus, liiallisia alijäämiä koskeva menettely sekä sisämarkkinalainsäädäntö) ja periaatteeseen, että kansalliset talouspolitiikat koskevat "yhteistä etua" ja ne edellyttävät siten tietynasteista koordinoitua neuvostossa.
3. Lisäksi monilla aloilla, kuten työllisyys-, sosiaali- ja koulutuspolitiikassa, sovelletaan osittain avointa koordinoitumisen menetelmää, ja ne kuuluvat niinkutsutun Lissabonin prosessin piiriin. Tämän prosessin tarkoituksena on tehdä EU:sta maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietoon perustuva talous, joka kykenee ylläpitämään kestävästä talouskasvusta, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta.
4. Yhdessä nämä kaikki näkökohdat muodostavat monimutkaisen vyyhden, joka on syntynyt sekä taloudellisten että poliittisten tekijöiden tuloksena. Yhteisen rahan onnistunut käyttöönotto ja laajentumisen vaikutus ovat se tausta, jota vastaan työryhmä voisi tarkastella, missä määrin nykyinen järjestelmä toimii tehokkaasti tai ei vastaa odotuksia, ja tehdä tämän tarkastelun perusteella ehdotuksia muutoksiksi.

II RAHAPOLITIIKAT

5. Jotkut ovat viitanneet epäsymmetriaan siinä, että rahapolitiikka kuuluu yhteisön yksinomaiseen toimivaltaan, jota käyttää EKP, kun taas talouspolitiikat kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. He huomauttavat, että mahdollinen tai suoranainen johdonmukaisuuden puute ei ehkä kykene riittävän jyrkällä tavalla torjumaan lamaa. Toisten mielestä taas se, että jäsenvaltioiden on mahdollista edelleen toteuttaa omaa talouspolitiikkaansa kansallisten olosuhteiden mukaan, tarjoaa joustavuutta ja on siten yhteisen rahapolitiikan luonnollinen seuraus.

Työryhmä voisi pohtia sitä, miten euron käyttöönotto vaikuttaa yleisiin taloudellisiin ja poliittisiin perusteluihin, joilla on puollettu tai vastustettu toimivallan siirtoa tiettyjen talouspoliittisten asioiden osalta yhteisölle.

6. Eräs tärkeimpiä olemassa olevia poliittisia koordinoitvälaineita on vakaus- ja kasvusopimus. Se ei muodollisesti sisälly perustamissopimukseen.

Työryhmä voisi pohtia sitä, onko vakaus- ja kasvusopimus toimiva ja ellei ole, kuinka sitä voitaisiin kehittää. Liiallisia alijäämiä koskeva menettely voisi olla erityishuomion kohteena. Vaikuttaako euron käyttöönotto niihin vaatimuksiin, joiden mukaan sopimusta olisi mukautettava, jotta otettaisiin huomioon ero rakenteellisten ja lyhytaikaisten alijäämien välillä?

III TALOUSPOLITIIKAT

7. Nykyistä talouspolitiikan koordinoitua tukevat useat erityisvälineet (perussopimusten nojalla tai ei).

Työryhmä voisi pohtia, mitä muita toimenpiteitä voitaisiin ajatella talouspolitiikan koordinoinnin vahvistamiseksi. Pitäisikö näiden toimenpiteiden olla yksinomaan makrotaloudellisia vai voitaisiinko ne ulottaa myös mikrotaloudellisiin kysymyksiin? Pitäisikö tällaisten toimenpiteiden olla ohjailevia vai pitäisikö niiden perustua avoimeen koordinointiin (tietojenvaihto/parhaat toimintatavat)?

8. Jotkut ovat vaatineet, että talouspolitiikan koordinoitua pitäisi tulkita entistä väljemmin, jotta siihen sisältyisivät myös sosiaali- ja työllisyyspolitiikat.

Työryhmä voisi pohtia sitä, missä määrin sosiaali- ja työllisyyspoliittisten asioiden koordinoitua koskee talouspoliittista "yhteistä etua". Onko nykyinen avoin koordinoitumismenettely (Lissabonin prosessi) riittävä? Ellei, mitä muuta tarvitaan ja missä muodossa?

9. Jotkut ovat tuoneet erityisesti esille entistä pitemmälle menevät mahdollisuudet verotuksen yhdenmukaistamiseen, kun taas toiset vastustavat tiukasti uusia aloitteita välittömän verotuksen yhdenmukaistamiseksi.

Työryhmä voisi pohtia sitä, miten euron käyttöönotto vaikuttaa taloudellisiin ja poliittisiin perusteluihin verotuksen yhdenmukaistamisen puolesta ja vastaan. Voisiko tätä ajatella tietyillä rajat ylittävillä aloilla? Voitaisiko ajatella erityisiä päätöksentekomenettelyjä, joilla hälvennettäisiin niiden huolia, joille se on poliittisesti ongelmallista?

10. Eräs talouspolitiikan osio on rahoitusmarkkinoiden sääntely. Viime aikoina on päätetty ja saatettu voimaan yksinkertaistettuja menettelyitä hallinnollisessa lainsäädännössä. Toinen mahdollisuus voisi olla perussopimusten muuttaminen.

Työryhmä voisi pohtia, olisiko aiheellista harkita perussopimuksiin uusia määräyksiä, jotka koskevat tämän alan menettelyjä johdetun lainsäädännön alalla.

IV INSTITUTIONAALISET KYSYMYKSET

11. Yksi monien valmistelukunnan jäsenten käsittelemä aihe tähän mennessä on ollut toimivallan selkeys ja riittävä oikeutus ja tilivelvollisuus. Tätä kysymystä voitaisiin käsitellä kansantalouden hallinnon yhteydessä.

Työryhmä voisi pohtia sitä, onko euron käyttöönotosta saatujen kokemusten perusteella nykyinen vastuun jakautuminen raha- ja talouspolitiikan aloilla tarpeeksi selvä? Myös voitaisiin pohtia, onko tilivelvollisuus asianmukaisesti jakautunut vai voitaisiinko Euroopan parlamentille antaa lisää vastuuta tietyillä aloilla (esimerkiksi talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen laadinnassa tai parannettaessa EKP:n raportointia Euroopan parlamentille)?

12. Euroryhmä on edelleen epävirallinen ryhmä, johon kuuluvat nykyiset jäsenvaltiot kolmea lukuun ottamatta. Laajentumisen jälkeen siihen kuuluu vähän yli puolet jäsenvaltioista. Laajentumisen vuoksi kysymys euroryhmän virallistamisesta tulee siten yhä tärkeämmäksi. Tämä edellyttää sitä, että ryhmälle luodaan oikeusperusta, jossa määrätään sen toimivallasta ja asianmukaisista menettelyistä, joiden perusteella se voi tehdä nykyisin neuvostolle kuuluvia virallisia päätöksiä.

Työryhmä voisi pohtia euroryhmän tulevaa asemaa erityisesti laajentumisen jälkeen. Onko perusteltua tehdä ryhmästä virallinen ja miten se mahdollisesti tehtäisiin?

13. Euroalueen on voitava ajaa yhteisiä etujaan maailmanlaajuisesti. Joidenkin mukaan tämä edellyttää selvyyttä siitä, kuka edustaa euroaluetta kansainvälisissä yhteyksissä.

Työryhmä voisi pohtia, ovatko tehokkaammat järjestelyt tarpeen euroalueen edustamiseksi kansainvälisissä yhteyksissä. Missä muodossa edustaminen voisi silloin tapahtua?